

יום עיון חשמל

1. חוט להט

רמב"ם הלכות שבת פרק ט הלכה ו

המתיר אחד ממיני מתכות כל שהוא או המחמם את המתכת עד שתעשה גחלת הרי זה תולדת מבשל,

רמב"ם הלכות שבת פרק יב הלכה א

המבעיר כל שהוא חייב, והוא שיהא צריך לאפר, אבל אם הבעיר דרך השחתה פטור מפני שהוא מקלקל, והמבעיר גדישו של חברו או השורף דירתו חייב אף על פי שהוא משחית, מפני שכוונתו להנמק משונאו והרי נתקררה דעתו ושככה חמתו ונעשה כקורע על מתו או בחמתו שהוא חייב, וכחובל בחברו בשעת מריבה שכל אלו מתקנים הן אצל יצרן הרע, וכן המדליק את הנר או את העצים בין להתחמם בין להאיר הרי זה חייב, המחמם את הברזל כדי לצרפו במים הרי זה תולדת מבעיר וחייב.

/השגת הראב"ד/ הרי זה תולדת מבעיר וחייב. א"א ולמה לא משום מבשל כמו סיכתא לאתונא דמרפא רפי והדר קמיט (שבת עד), והמחמם את הגחלת והמצרפו במים אינו מכבה אבל הוא מכה בפטיש שגומר את חסומו מ"מ חיוב אין בו דצרוף דרבנן הוא. +

מגן אברהם סימן שלד ס"ק לה- של עץ. דכיבוי הוי מלאכה שאצ"ל ובמקום הזיקא לא גזרו אבל במקום הזיקא דממונא אסור וכמו שכתב סכ"ה והרמב"ם ס"ל חייב במלאכה שאצ"ל ועמ"ש סי' שי"ח סי"ב ובשל מתכת ליכא כבוי דאינו שורף:

שו"ת מנחת שלמה חלק א סימן יב וכמו"ש היראים בדף קמ"ג ז"ל "וכאשר פירשתי שאין כיבוי אלא בשל עץ כך אין הבערה אלא בשל עץ", וכן כתב גם בפסקי הרי"ד במס' שבת מ"ב ז"ל: "שאיין כיבויה (של מתכת) אסור מה"ת משום דלאו בת כיבוי והדלקה היא ואינה אסורה אלא מדרבנן". אבל כיון שהרמב"ם מפורש סובר דאם כונתו לצרף שפיר חשיב מבעיר, הרי מוכח שסובר דאף שאין האש נאחזת במתכת כמו בעצים אפי"ה נקרא מבעיר, וקרא דלא תבערו אש נאמר גם על מתכת (ואף שהובא בתחלת ספר מעשה רוקח בשם הרמב"ם שכתב דטעמא דאין כיבוי בגחלת של מתכת הוא מפני "שאיין גוף האש נתלית בברזל אלא הברזל חם היה ועכשיו אחר הכבוי הוא ברזל צונן", מ"מ סובר דלענין מבעיר שפיר חשיב המחמם אותו בשם מבעיר).

מאורי אש- עיין בדף.

2. בונה מכה בפטיש וסותר

חזו"א- "עוד יש בזה משום תיקון מנא כיון שמעמידו על תכונתו לזרום את זרם החשמל בתמידות וקרוב הדבר דזה בונה מה"ת, כעושה כלי..."

"ובפתיחת החשמל שמכניסים הזרם בחוטים חשיב לעולם כתקע, דאף את"ל דקנה של סיידין אף בתקע אינו אלא מדרבנן, היינו דוקא בהרכבה של ב' גשמים שאפשר לחשבן כשנים משתתפין בפעולה אחת אין התקעה מכרעתן לגשם אחד כל שפירוקן נחוץ לטיח של הנמוך, אבל תיקון צורה להגשם ונעשה ע"י זה שימוש, ודאי חשיב בונה, ואף אם השימוש הוא לשעות מיוחדות ואח"כ פוסקו, דהפסיקה היא מכאן ולהבא והצורה הראשונה אינה בת פירוד מן הגשם - ואחרי שהדלקה הוא בנין הכבוי הוא סותר".

"והא דכתבו הט"ז והמ"א סי' שי"ג דמותר לתקוע את כיסוי הכלי כיון שעומד לסגור ולפתוח, היינו דוקא בכיסוי שאין סתימת הכלי בנין אלא שימוש דכלי סתום לעולם אינו כלי, וכל ענין הכלי הוא להיות פתוח ולשמש בו, ולכסותו שלא בשעת שימוש, והלכך אין הכיסוי והכלי כחד אלא שני גשמים משותפים בשימוש, אבל הרכבה הדרושה לשימוש כמו קנה סיידין ומטה של טרסיים, וזרם החשמל, אף תיקון לשעה חשיב בונה"

וזה לשונו במכתב הראשון: "אחדשה"ט וש"ת באהבה. יקרתם הגיעני, הענין תלוי בשיקול הדעת, חימום ברזל, אינו מחדש טבע חדש בברזל, אלא החום שוכן לפי שעה בתוך הברזל והברזל מתמיד לגרשו, אבל חיבור חוט החשמל מעורר את כח החשמלי המוטבע בחוט עצמו והוא מההרכבה המזגית שבשורש יצירתו, ושימוש זה תדיר, וההעמדה על מתכונתה ע"י החיבור, שנעשה החוט המופסק גוף אחד עם מכונת החשמל חוששים בו משום בונה, (א) משום הרכב הפרקים זה עם זה, ולא מהני כאן היתר רפוי, כיון דזרם החשמלי מחברם שהוא בבחינת תקע, (ב) דתיקון החוט עצמו ממות לחיים הוי בונה. היתר של עראי, אינו במלאכה, כמו שהתופר ע"מ לקרוע חוטי התפירה, ולחזור ולתפור, ולחזור ולקרוע, לא מקרי שימוש אלא עושה מלאכה, ולכן קנה של סיידין ומטה של טרסיים אסור לתקוע, דכיון דתקיעה צורתה מלאכה לא מהני מה שאינה לזמן מרובה. ולא דמי לדלת וכיסוי כלים שכל עיקרן להתחלפות מסתימה לפתיחה ומפתיחה למסתימה, אבל שימוש החשמל הוא בחיבור, וההפסק הוא משום חשבון תשלומין וכיו"ב דבר צדדי..."

ט"ז אורח חיים סימן שיג ס"ק ז (ז) שדין הכוס וכו'. ולכאור' גם הנודות של בדיל שיש לנו שיש בה שרוי"ף אסור עכ"פ להדקה בחוזק כמו במטה של פרקים ולדיעה אחרונה היה לנו לאסור אפי' להדקה ברפיון כיון שדרך להדקה אלא דנרא' דדוק' בכוס יש מי שמחמיר שא"צ לפורקו כי עיקר תשמישו שלא ע"י פירוק מה שא"כ בנוד שעיקר תשמישו ע"י פירוק תמיד לא מקרי גמר מלאכ' אפי' אם הוא תוקע בחוזק השרוי"ף ולענין הלכ' לענין כוס ודאי צריך ליזהר שלא לפורק' כלל במהר"מ כיון דאין צורך שבת בזה אבל אם הוא לצורך גדול יש לסמוך להקל:

מגן אברהם סימן שיג ס"ק יב וכוס כו' מותר. שאין דרך להדקו כ"כ (טור) ונ"ל דכוסו' שלנו העשוי' בחריצים סביב ומהודקים בחוזק לכ"ע אסור ול"ד לכיסוי הכלים שעשויים כך דהתם אין עשויים לקיום רק לפתחן ולסוגרן תמיד עסי' שיי"ד ס"י ...

שו"ת מנחת שלמה חלק א סימן ט כתב הט"ז... ולכאורה צ"ע דא"כ שפוד שנרצף וסכין שנפגם אמאי אסור לתקנם והלא דרכו של שפוד להתעקם ודרך הסכין להפגם ואמאי אין משחיזין בשבת ויו"ט, ומצינן נמי בכלי שננטמא שאסור לטובלו בשבת ויו"ט משום תיקון מנא אף על פי שטומאתם מצויה, ומאי שנא ממטה רפויה של פרקים שנתפרקה דמותר להחזירה בשבת אף על גב דבשעה שהיא מפורקת אינה ראויה כלל לשום שמוש ואפי"ה אמרינן דאין בהחזרתה משום תקון מנא וכן בכוס של פרקים. ונלענ"ד דדווקא בכה"ג שדרך תשמישו של הכלי הוא שרגילים גם לפרק אותו מרצון הטוב אז אין בהחזרתו שום מתקן ואמרינן דגם בשעה שהכלי מפורק חשיב כשלם ואינו מחוסר כלל שום תיקון כיון שהפירוק נעשה מרצון וכך הוא דרך תשמישו, משא"כ שפוד שנרצף וסכין שנפגם או כלי שננטמא אף על פי שקלוקלם מצוי ורגילים תדיר להתקלקל, מ"מ כיון דהקלקול הוא לא לרצון שפיר חשובים אז ככלים מקולקלים...

שו"ת מנחת שלמה חלק א סימן ט ברם נראה דחבור מאוור ומקרר עם הזרם בשבת קיל טפי מעריכת שעון ולכאורה אין בו שום איסור כיון שכך תשמישם תדיר שאין מכניסים בהם את הזרם כי אם בשעה שרוצים להשתמש בהם ואח"כ תיכף מפסיקים את החבור, ואדרבה מאוור כזה שאי אפשר לסוגרו ולעכב תנועתו והוא הולך וסובב כל הזמן אין לך קלקול גדול מזה. וכיון שכן שפיר מסתבר דהואיל ואם היה המאוור מתוקן על אופן זה שתנועתו נעשית לא ע"י זרם כי אם בעזרת קפיץ מסתבר שהיה מותר לעשותו גם בשבת אף להאוסרים עריכת שעון, משום דכמו שרשאי כל אדם להקר את עצמו ע"י תנופות מפוח שמנענע אותו הנה והנה, כך הוא רשאי לגרום תנועה זו ע"י מתיחת קפיץ הואיל והמתיחות אינה נשאת בו קבוע לעולם,

שו"ת מנחת שלמה חלק א סימן יא ... ועכ"פ לענין כלים ע"י שו"ע הרב סי' שיי"ג סעי' כ"א שכתב לענין כלי של פרקים שאם הדקם בחוזק בענין שצריך לזה גבורה ואומנות אף על גב שהאויב בנין גמור וחייב משום בונה, היינו דוקא "אם עשוי להתקיים הרבה ואם אינו עשוי להתקיים הרבה הרי זה בנין עראי ואסור מדברי סופרים אא"כ אינו עשוי לקיום כלל" דשרי גם מדרבנן, ובנד"ד הרי סוגרים ופותחים את המעגל מאה פעמים בכל יום ואפילו הכי כתב החזו"א "דאפילו בכלים כה"ג חשיב בונה", ומ"ש החזו"א "ואף אם השימוש הוא לשעות מיוחדות ואח"כ פוסקו דהפסיקה היא מכאן ולהבא והצורה הראשונה אינה בת פירוד מן הגשם" צ"ע, דמ"מ היכן מצינו ענין זה שהצורה הראשונה אינה בת פירוד, הרי סו"ס אין אנו רואים אלא תנועה או סיבוב של זרם חשמלי תוך חוטים התלוי ברצון האדם אשר ברצותו מזרים וברצותו מפסיק, ועיין גם בפמ"ג סי' שיי"ג במש"ז סק"ז שכתב "כלים שאי אפשר להשתמש כי אם ע"י פירוק והידוק לאו מכה בפטיש וגם לאו בונה הוא דעשוי מתחילה לכך ושרי", ומשמע דמותר אף בכה"ג שכל חלק לחוד אינו ראוי לכלום...

...גם חושבני דכמו שמותר להדיח כלים בשבת, וכן המכבס כסותו בשבת (עיין פמ"ג בפתיחה לא"א ריש סי' ש"ב ובתהל"ד שם ס"ק י"ז) וסוחט ממנו את המים או מפלה כליו וראשו אינו חשיב כבורר, ולא דמי לשורה כרשינין או מציף עליהם מים להסיר מהם הפסולת דשפיר חשיב בורר, והיינו דהואיל ורגילין תדיר ללכלך ולהדיח אין זה קרוי בשם בורר אלא כמנקה כליו ובגדיו...

[וכן השובר עץ או חרס לא חשיב כקורע כיון שהוא נקרא שובר ולא קורע. הרי חזינן שאף במלאכות דאורייתא אזלינן נמי בתר שמא, וכיון שכן נלענ"ד דה"ה נמי שפתיחת מעגל וסגירה נקראת רק בשם שימוש ואינם קרויים כלל בלשון בני אדם בשם בונה [וסותר].]

3. מוליד

שו"ת בית יצחק¹ תוכן העניינים יורה דעה ב לא הגה, בפנים דברתי אודות נר עלעקטרי אזכיר בזה בדין אם רשאים לדבר בשבת ע"י מכונה הנקראת טעלעפאן. והנה לפע"ד יש איסור בדבר ושומר נפשו ירחק מזה. כי מלבד (1.) מה שמוכרח המדבר במכונה כזאת להכות מקודם בפעמון עת ירצה לדבר וזה אסור משום משמיע קול יש לאסור עוד (2) משום דע"י סגירת זרם העלעקטרי נולד כח עלעקטרי וזה אסור בשבת דכמו בסחופא כסא אשיראי אמרינן בביצה כ"ג דאסור משום דמוליד ריחא ה"ה דאסור לעשות עלעקטרישע פערבינדונג בשבת. ומה"ט לדעתי יש לאסור לעשות זאדאוואססער(?) בשבת משום דגם שמה מוליד הרכבה חמית [חעמישע פערבינדונג].

¹ ביוגרפיה - בית יצחק רבי יצחק יהודה ב"ר חיים שמואל שמלקיש (שמעלקיש) נולד בשנת תקפ"ז (1827) בגליציה. היה תלמידו המובהק של רבי יעקב אורנשטיין בעל שו"ת 'ישועות יעקב'.

ואין לדמות הטעלפאן להא דמבואר בשבות יעקב ח"ג סי' ל"א שהראני הרב הגדול מ' משלם סאלאט נ"י מפה"ק שכ' בזה"ל וביחוד ע"י כלים המיוחדים לדיבור ומשמיעים קול על כמה וכמה מילין ובריחוק מקום יכול אדם לדבר עם חבירו ויהי' אסור לדבר עמו בשבת ומעולם לא שמענו שום פוצה פה לפקפק בנידון זה [בתמיה כנ"ל] עכ"ל. דהתשובה הנ"ל בשבו"י נכתבה מהגאון מ' דוד אפפענהיים צ"ל עוד בשנת תפ"ב ואז לא ידעו עוד מכונת טעלעפאן שנתחדשה בזמנינו. ובודאי כלי אחר הי' לפני הגאון הנ"ל שלא הי' בה החששות האלו. אבל בטעלעפאן שיש לחוש להתעוררות כח החשמל עלעקטריציטעט בודאי יש ליזהר בשבת ואף אם מכה הפעמון ע"י נכרי כיון שאין קול המדבר נשמע רק ע"י העמפפאנגס אפעראט והעמפפאנגס אפעראט עושה ע"י העלעקטרישע שווייגונגען טאהנשווייגונגען בהעמבראן וע"י זה הקול נשמע הוה ג"כ משמיע קול בהמכונה.

והנה נשאלתי בפה"ק לבוב יצ"ו עת שנתחדשה העגלה הנוסעת ע"י העלעקטריציטעט בתוך העיר [עלעקטרישע באהן בל"א] אם מותר ליסע עלי' בשבת- והשבתי דאסור משום דמבואר בש"ע או"ח סי' ש"ה דאסור לישיב על קרון שהעכו"ם מוליכו משום שהעכו"ם משתמש בבהמה גם שלא יחתוך זמורה, וע' מג"א דאפילו ליכא חשש שמא יחתוך זמורה אסור ה"ה בנ"ד שהעכו"ם המוליך פותח וסוגר כח העלעקטרי אסור לישיב על קרון כזה. וגם יש לחוש דע"י ריבוי המשא מוכרח מנהל העגלה להרבות ג"כ כח העלעקטרי היינו לקרב כח העלעקטרי בהמכונה שיש לו בקרון להזרם העלעקטרי וכשישראל יושב בעגלה הוא מרבה בשבילו וזה אסור כמבואר בש"ע א"ח סי' שכ"ה סעיף י"א. ובלא"ה איכא איסור בזה משום עובדא דחול כמבואר בש"ס דביצה כ"ה ובש"ע א"ח סי' תקכ"ב סעיף ב' דאין יוצאין בכסא ועיין בטו"ז שם ס"ק ד' שכ' משום דהוא עובדא דחול ואיכא זילותא ליו"ט וכ"ש לשבת.

ובדין אם מותר לדבר בשבת להמכונה הנקרא פאנאגראף והוא כלי המחזקת הדיבור ימים רבים - זה ודאי אסור מפני שנתהוה רושם בהשעוה הנמצאת בהמכונה הזאת והוה ככותב כמבואר בסי' ש"מ דמוחק שעוה שעל פנקס חייב וה"ה בכותב על שעוה, וכן אסור להשמיע הקול מהפאנאגראף משום משמיע קול.

והנה כעת בונים בתים ועושין עלעקטרישע אפראטע בהדלת באופן כאשר יפתח "הדלת" תתמלא החדר אורה ובעת יסגר הדלת יכבה האור העלעקטריא וכן עושין בוויען בבתי המכובדות בודאי אסור לישראל לכנוס בשבת לחדר זה ולצאת ממנה דבכניסתו הוא מבעיר ובצאתו הוא מכבה.

והנה כתבתי בפנים אות ח' ובספרי חיו"ד ח"א סי' ק"פ אות ד' דבגליהליכט שמחבר הזרם העלעקטרי עם חוט פלאטין הוה מכבה גחלת של מתכת ויש ספק אם אסור מדאורייתא.

כעת נודע לי בבירוד שגם בגליהליכט רק בשני צדדיו יש חוט ממתכת אבל באמצע במקום הדולק עושין חוטין מבאמבוס [מין צמח] או מחוטי צמר גפן מטובל בחומץ גפרית [שוועפעלזיירען] וא"כ גם בגליהליכט יש משום כיבוי דאורייתא:

מנחת שלמה א ט- ובעיקר הדבר חושבני שקשה מאד לחדש איסור מוליד כזה שלא נזכר כלל בש"ס, דהא הולדת חום נמי קרי ליה בגמ' שבת מ"ח א' בלישנא "דאולודי קא מוליד" ואפי"ה בכה"ג דלא אסור משום מבשל שפיר מותר לחמם אף על גב דמצד הסברא אינני יודע אם היינו מחלקים בין הולדת ריח להולדת חום, וחזינן נמי דאע"ג שאין מרסקין שלג וברד מפני שנראה כבורא דבר חדש ואפי"ה פירות שעומדין לאכילה מותר לסוחטן ולא אסור משום מוליד משקה מאוכל, וגם אמרינן דאין צביעה באוכלין ומותר אף על גב שלעינינו ה"ז נראה כדבר חדש טפי מסחופי כסא אשיראי, ומוכח ודאי מזה שאין לנו לאסור משום מוליד כי אם במה שנזכר מפורש בש"ס והבו דלא לוסיף עלה...

ועיין גם בשערי דיעה סי' קצ"ד שאף גם הוא מתיר, אך מה אעשה שכבר הורה זקן והוא הגאון מוהר"י שמעלקיש ז"ל בשו"ת בית יצחק יו"ד ח"ב סי' ל"א בהשמטות על דבר הטלפון אם מותר לדבר בו בשבת, ובתוך דבריו כתב שם: "דכמו בסחופא כסא אשיראי אמרינן בביצה כ"ג דאסור משום דמוליד ריחא ה"ה דאסור לעשות עלעקטרושע פארבינדונג בשבת" עכ"ל. והדבר צריך הכרעה. (שוב ראיתי בשו"ת ציץ אליעזר ח"א סי' כ' פרק ד' שמביא מחתנו של הבית יצחק גאב"ד דק"ק רישא שכתב נמי דאי אפשר לדמותו להולדת ריח, ורק הואיל וכבר יצא לאיסור מפי חותנו לכן אינו רוצה להתיר...)

4. זרם = אש

שו"ת אורח משפט (למרו הרב זצ"ל) אורח חיים סימן עא ב"ה עה"ק ירושלים תובב"א תרצ"ד. (להרב ד"ר זיכר בפראג). אם מותר לדבר ע"י המגפון/המיקרופון/ בשויו"ט = בשבת ויום טוב =.

תשובה: לכאורה כל פעולה שגורמים שיתהוה זרם אלקטרי /חשמלי/ הרי הוא מוליד אש, וכל הולדת אש הוי מבעיר.

ונראה שאלה שרוצים לומר שהאש האלקטרי אינו בכלל אש שאסרה תורה להבעיר אותו, אין לזה יסוד שמאחר שהתורה אמרה בסתם "לא תבערו אש", כל מה שנקרא בשם אש הרי הוא בכלל זה. וסמך לדבר מברייתא דיומא כ"א ב' שמונה – "שש אשות הן יש אוכלת ואינה שותה וכו'", משמע שכל אופן הבוער ומחמם, באיזה צורה שתהי' הרי הוא בכלל אש, ואין לנו להוציא אותו מכלל האיסור של לא תבערו אש. והרי האש מן השמים, שהיתה על המזבח, נקרא בשם אש, והתורה אמרה את קרבני לחמי לאישי, ונקרא זה בשם אש, אף על פי שהי' לו תואר אחר ומשונה הי' מהאש הרגילה שלנו, וכמש"כ בגמ' יומא שם /דף כ"א/ בברייתא, חמשה דברים נאמרו באש של מערכה, רבוצה כארי וברה כחמה, ויש בה ממש, ואוכלת לחין כיבשין, ואינה מעלה עשן, ומ"מ לא יצאה מכלל שם אש, וכהא דקיי"ל כב"ה דמברכין בורא מאורי האש, משום שהרבה מאורות יש באור, ברכות נ"ב. ואפילו על אש שאינו מבעיר, הרי התורה העידה גבי הסנה והנה הסנה בוער באש, והסנה איננו אוכל, ומ"מ קראה אותו התורה אש, וממילא יש לו דין של אש ג"כ בכלל האזהרה של לא תבערו אש. וכהא דאמרי בחולין קל"ט ב' גבי מצא קן בראשו של אדם, דחייב בשילוח מהא דואדמה על ראשו, דשמואל ב' ט"ו, הרי שכל שמוצאים את השם באיזה פסוק, אפילו בדברי קבלה, הרינו למדין אותו גם לדברי תורה. וע"כ צריך לומר דזה לאו מילף הוא שנאמר בזה דברי תורה מדברי קבלה לא ילפינן, אלא גילוי מילתא בעלמא הוא, כהא דב"ק ב' ע"ב. וק"ו שאנו צריכים ללמוד את כונת הלשון בתורה מתוך לשון התורה במקום אחר, וע"כ אין לנו שום מקום לומר שהניצוץ האלקטרי שהוא מתילד ע"י הדחיפה שאנו מעוררים באויר ע"י הדיבור של המגפון, שלא יקרא בשם אש. וכ"ז שאין לנו ראיה ברורה להוציא את האש האלקטרי מכלל אש, אי אפשר לנו להקל בזה כלל....

שו"ת מנחת שלמה חלק א סימן ט : /הערת המחבר/ +אף שהגאון בעל ערוך השלחן זצ"ל מצדד בירחון "בית ועד לחכמים" להתיר הדלקת חשמל ביום טוב, היינו מפני שלא ידע שזרם איננו כלל אש והלוחץ על הכפתור כדי להדליק הוא ממש מוליד אש שלא היה כלל מקודם, וכמו שהוא מעיד שם על עצמו שאיננו יודע היטב אופן הדלקת חשמל, ובאמת השיבו לו יודעי דבר והשיגו עליו באותו הירחון, וכמוהו היו עוד גדולי תורה שלצערנו טעו בזה, וגם יש אשר שגו לחשוב שכל סגירת מעגל של חשמל בשבת יש בו משום מבעיר אף על גב שאינו מדליק כלל שום אש, בחשבם את עצם הזרם לאש+

5. תוספת זרם

שו"ת מנחת שלמה חלק א סימן ט ברם נראה דאף אם נאמר דאסור משום מוליד, מ"מ מותר להגביר את הקול ע"י הגברת עוצמת הזרם ואין לחשוש בזה לאיסור מוליד, שהרי אמרו בגמ' ביצה כ"ג ע"א שמותר למלול עשבים שיש בהם ריח משום טעמא דריחא מיהו איתא ואוסופי הוא דקא מוסיף כך גם כאן, ואף שהמג"א בסי' תקי"א ס"ק י"א אוסר להוסיף בשמים על בגד שמריח כדי שיריח יותר מפני שהוא מוסיף בבגד ריח חדש, וה"נ הרי מוסיף עוד זרם ונוצר ע"י זה כח חזק יותר שלא היה קודם, מ"מ עיין בשו"ע הרב ז"ל שכתב שם בסעיף ז' שרק מין בושם אחר שלא היה כלל מקודם הוא דאסור ולא מאותו מין, ובנד"ד הרי הו"ל כאותו המין.

מגן אברהם סימן תקיא ס"ק יא ואסור לסחוף. ואף על גב דמותר למלול עשבים כמ"ש סי' שכ"ב ס"ה דהתם ריחא מיהו איתא ואסופי היא דקמוסיף (גמ') ואין להביא ראיה מכאן דבגד שמריח כבר מותר ליתן עליו בשמים שיריח יותר דשאני הכא שהריח הוא שם רק שמוסיפו במלילתו שיצא הריח משא"כ בבגד דמ"מ מוסיף ריח חדש, ומ"מ אתרוג שהי' מונח מעי"ט על הבגד ונטלו מותר להחזירו בי"ט דאינו מריח יותר בשביל כך (עסי' תרל"ח)...

6. ניצוץ

שו"ת אגרות משה אורח חיים חלק ה סימן יח סעיף כ"ז אסור לסרוק במסרק בשבת וכו', שא"א שלא יעקרו שערות. ובמג"א ס"ק כ"ב, ואפילו להי"א דפסיק רישיה דלא ניחא ליה שרי, כמ"ש סי' ש"כ סי"ח, מ"מ כיוון שהוא רוצה בהפרדת השערות, וא"א זה זולת ההשרה, חייב.

מהמג"א ראיה לסברתי לעניין הניצוצות שיוצאין בשעת דבקות חוטי החשמל (עלעקטרי) זה לזה, (בהפעלת מכשיר חשמלי, או בהפסקת פעילותו, שהמפסק מקרב החוטים זה לזה, או מפרידם זה מזה, שאסור לעשות כן מחמת אותם ניצוצות. וכן בהעלאת העומס על מנוע חשמלי, כגון כאשר עולה אדם על מעלית). שאף שאמרו יודעי ענין החשמל שאין צורך כלל בהניצוצות, ולא ניחא בזה, מ"מ כיוון שאי אפשר להשיג כח החשמלי שיוליכו המעלית (עלעווייטאר) בלא זה, הרי הניצוצות אינם בגדר פעולה צדדית, התלויה בדין פסיק רישא, אלא חלק מעצם העלייה למעלית (כך ביאר מרן זצ"ל על - פה, והראה לאיך גיסא גם מקום להקל מפרי מגדים במשבצות זהב סי' תק"ב ס"ק א', שניצוצי אש היוצאים מהכאת אבן באבן אינם מלאכה גמורה) ולכן יש לאסור.